

Thế giới từ góc nhìn sáng tạo

Nghĩ Cốt Như Đũa

Dương Ngọc Anh

Một hôm, tôi gặp một anh thợ máy ở nhà bạn tôi là một thầy giáo vật lý. Anh thợ than phiền với bạn tôi rằng bánh xe đà nơi chiếc máy của anh ấy như có vấn đề. Lúc máy dừng thì không thấy nó bị gì nhưng hễ máy chạy là y như có cái gì không ổn nơi bánh xe. Không làm sao kiểm tra được.

Bạn tôi nghe xong, chậm rãi bảo anh thợ: Thì cậu dừng máy lại mà đến xem.

Anh thợ: Cái ông này! Đã bảo khi máy dừng thì nhìn thấy bánh xe còn tốt nguyên mà lại.

Bạn tôi: Thì cậu cho máy chạy rồi đến gần mà xem.

Anh thợ cáu: Máy chạy tít mù, ai còn thấy gì nữa mà bảo.

Tôi thấy vui vui, bèn bàn góp: Thầy giáo đùa vậy chứ có một ý rất quan trọng. Đó là làm sao cho bánh xe đà ấy vẫn chạy mà lại đứng.

Bạn tôi lại đùa: Cậu về đóng một cái giường, gắn chặt nó vào trục máy, leo lên đó nằm rồi cho nó quay theo bánh xe. Thế là bánh xe vừa chuyển động mà lại đứng yên đối với cậu để cậu tha hồ quan sát.

Anh thợ nghe có lý nhưng chột phản đối: Có cái giường nào để đóng được lên trục máy mà nằm lên đó được? Vả chăng, nếu có được và mình không thấy máy “tít mù” thì cái đầu và con mắt mình sẽ “tít mù” còn đâu mà quan với sát. Anh thợ lại ngẩn ngơ hồi lâu rồi bỗng vỗ tay đánh đét: À biết rồi. Tôi cho máy chạy rồi chụp ảnh.

Bạn tôi vẫn điềm tĩnh: Đúng, máy ảnh là công cụ làm ngưng cuộc sống. Cậu sẽ có hình ảnh của một vật đứng trong thế động tại thời điểm t . nên cậu có thể biết lúc đó bánh xe thế nào.

Anh thợ ra về, anh bạn quay sang tôi: Câu chuyện còn dài. Đó có thể là con đường dẫn đến một sáng chế quan trọng: phương pháp hoạt nghiệm (Stroboscopia), phương pháp dựa trên tính lưu ảnh của võng mạc mắt.

Tôi không biết hôm sau bạn tôi sẽ dẫn dắt anh thợ đến với “Stroboscopia cao siêu” như thế nào, nhưng trên đường về, tôi cứ nghĩ mãi: “Phàm một người đã tự nguyện đi vào con đường sáng tạo thì phải phát hiện cho được mâu thuẫn trong các bài toán và tìm cách dung hòa cho được chúng. Hơn nữa phải có một nếp nghĩ thoáng đạt. Đừng sợ những ý tưởng đùa bỡn vô lý hay ngây ngô. Những cái đùa bỡn vô lý ngây ngô đó rất có thể là tiền đề cho những điều nghiêm túc có lý, hoàn mỹ về sau”. Ý kiến sau này chính là tinh thần của phương pháp Não công (Brainstorming), một phương pháp của tư duy sáng tạo.